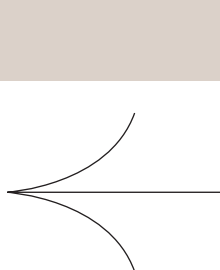

Årsberetning 2023

Museet Sønderkov

Mission og vision — 03

Forord — 04

Udgravninger og kapitel 8-arbejde — 05

Formidling og kommunikation — 09

Forskning og samarbejde — 14

Samlingerne — 17

Natur- og Kulturskolen — 18

Vejen Lokalarkiv — 20

Organisation og administration — 23

Museumsforeningen og museets frivillige — 26

Perspektiver — 28

Dronefoto af Folkehaven på Sønderkov; smuk og prisbelønnet takket være museets frivillige.

Mission og vision

Museet Sønderskov er en selvejende institution og et statsanerkendt, kulturhistorisk museum for Vejen Kommune. Gennem indsamling, registrering, bevaring, forskning og formidling medvirker museet til at sikre Danmarks kulturarv.

Museet skal, indenfor dets ansvarsområde, udvikle samling og dokumentation, som skal gøres tilgængelig for offentligheden og stilles til rådighed for forskningen. Museet skal udbrede kendskabet til forskningens resultater, såvel forskning foretaget af museets egne ansatte som anden forskning baseret på museets samlinger.

MISSION

Museet Sønderskov skaber viden og værdi med afsæt i Vejen Kommunes kulturhistorie. Vi arbejder for nuværende og kommende generationer i et lokalt, nationalt og globalt perspektiv.

VISION

Museet Sønderskov vil være et kulturelt fyrtårn i Vejen Kommune. Det opnår vi ved, at museet:

- Leverer kvalitetstilbud med aktualitet og væsentlighed i velegnede lokaler
- Er fagligt og alment anerkendt
- Er kendt og benyttet af borgere, institutioner og virksomheder i Vejen Kommune
- Opnår synergi, effektivitet og grundlag for videre udvikling gennem interne og eksterne samarbejdsrelationer
- Har høj kvalitet, trivsel og fornøden kapacitet hos medarbejdere og frivillige
- Har en velfungerende organisation med fokus på tydelighed og god kommunikation
- Har en robust økonomi, der understøtter udviklingen og nye initiativer

Forord

Museet Sønderkov kan se tilbage på et travlt år fyldt med udstillinger ude og hjemme, med rigtig mange arkæologer i felten og med arrangementer på egen matrikel og udenfor museet. Alt i alt var 2023 et godt år med et besøgstal på 17.041 gæster.

Igen i 2023 kom en af museets udgravninger på Slots- og Kulturstyrelsens liste Top-10 – Årets Fund. Listen præsenterer hvert år de allermest spektakulære, arkæologiske fund, som er dukket frem af den danske muld. For 2023 var det udgravningen af landsbyen Lausbøl, ved Askov, ledet af museets arkæolog Martin Egelund Poulsen, som udløste museets placering på listen. Landsbyen, som forsvandt for flere hundrede år siden fra jordens overflade, blev i 2023 genfundet og arkæologisk undersøgt af museets arkæologer.

Det er i øvrigt fjerde gang, at museet figurerer på listen. Første gang var i 2012 med Nørregård VIII-IX på Danish Crowns grund nord for Holsted. I 2017 var det fundet af Danmarks største guldskat fra vikingetiden ved Fæsted, som satte museet på listen, og i 2021 var det fundet af en romersk fangelænke, ved Stavsager høj ved Fæsted, som vidnede om slavewandel, der gav en placering på styrelsens Top-10 liste.

Her kan du læse mere om Lausbølgård i Politiken: politiken.dk/underholdning/bagsiden/art9567915/

En-middelalderlandsby-er-dukke-op-p%C3%A5-A5-kanten-af-heden-og-har-allerede-et-navn?shareToken=f0jCzBABEEGw

Året igennem bød museet på en perlerække af aktiviteter og formidlingstilbud. Af højdepunkter vil jeg nævne udstillingerne Lundgaard Studios 30 år, Gold of the Gods og Julekalenderens historie, som alle var med til at sørge for gode besøgstal. Herudover var der, traditionen tro, Eventyrets Dag for de små, der var foredrag i det fri på Fortidsmindedagene, Høstfest og Jul på Sønderkov. Ydermere var der også foredrag og rundvisninger. Alt sammen aktiviteter med god opbakning fra publikum og frivillige.

2023 vil også blive husket som året, da kulturministeren skød arbejdet med en museumsreform i gang og der inden årets udgang forelå anbefalinger som skal danne udgangspunkt for en politisk behandling af emnet. Det danske museumslandskab har de seneste 20 år undergået en væsentlig udvikling og er generelt velfungerende. Dog er der brug for en reform, som bl.a. kan skabe en mere retfærdig og gennemsigtig fordeling af museumstilskuddene og åbne for flere statsanerkendte museer. Her på Museet Sønderkov er vi, lige som på de øvrige danske museer, spændte på, hvilke konsekvenser en museumsreform vil have for lige præcis vores museum.

Sommeren 2023 fik Museet Sønderkov sit eget motorvejskilt i begge retninger tæt på afkørslen ved Brørup.

Som led i museets kommunikationsstrategi har museet søgt Vejdirektoratet om at få brune turistoplysningsstavler på Esbjergmotorvejen ved afkørslerne til Brørup. Vejdirektoratets accept af museets ansøgning ser vi som en blåstempling af museet som betydningsfuld turistattraktion i kommunen. Skiltene kom op sommeren 2023 og er en effektiv reklame som forventes at få betydning i forhold til at nå ud med museets kulturtilbud til en større del af befolkningen.

Museet får dækket halvdelen af udgifterne til motorvejsskiltene og nye skilte ved landevejene af LAG. LAG står for Lokal Aktionsgruppe, og er en lokal forening, som uddeler EU-midler til støtte for projekter og aktiviteter i landdistrikterne. En stor tak sendes til LAG Vejen-Billund for deres støtte til museets skilteprojekt.

Arbejdet med at sikre ekstern finansiering til museets større formidlingsindsatser og udvikling fortsatte i 2023. Der er i løbet af året givet tilsagn om støtte til bl.a. udstillinger på herregården fra det lokale erhvervsliv og Vejen Kommune, til mobile standere til en udendørs plancheudstilling rundt om i kommunen fra Trekantområdets pulje, til isolering af museets kornloft, fra Norlys Vækstpulje og Slots- og Kulturstyrelsen og til istandsættelse af herregårdens hoveddør fra Nykredits Fond og Bygningsbevaringsfonden af 1975.

Der skal lyde en kæmpestor og dybfølt tak til museets frivillige og samarbejdspartnere, til museumsforeningens medlemmer og eksterne bidragydere. I muliggør, at vi kan arbejde for et museum i udvikling, med samlingsarbejde, forskning og formidling i højsædet, og hvor museet, i øjenhøjde med publikum, leverer udstillinger og arrangementer af høj kvalitet. I det følgende får du et indblik i museets mangfoldige aktiviteter i 2023.

God læselyst!

Oplev fortiden sammen

Anne Cathrine
Lorentzen
MUSEUMSLEDER

Udgravninger og kapitel 8-arbejde

2023 var et år med travl graveaktivitet for museets arkæologer og hvor der kom ind mange fund fra kommunens amatørarkæologer. Som en udmærket afslutning på arkæologien i 2023 kom den nyfundne landsby syd for Askov, Lausbøl, på Slots- og Kulturstyrelsens top 10-liste over landets vigtigste arkæologiske fund for 2023.

AMATØRARKÆOLOGI I VEJEN KOMMUNE

Museet har i 2023 behandlet mere end 250 genstande, som er fundet af egnens dygtige amatørarkæologer. Det skal bemærkes, at ikke alle genstande er videresendt til danefæbehandling, men derimod enten registreret og givet tilbage til finder eller indlemmet i museets egen samling. Dertil er en enkelt plads overgået fra at være et amatørarkæologisk drevet undersøgelsesprojekt til en egentlig museal undersøgelse; nemlig udgravningen af stedet, hvor der i 2022 dukkede en pragtrykknåle fra vikingetiden op af mulden ved Fæsted (HBV 1498).

Med bevilling fra Slots- og Kulturstyrelsen kunne udgravningen af jernaldergravpladsen ved Fæsted Toft (HBV 1780) desuden fortsætte. Pladsen blev opdaget af metaldetektorførere i 2018. Udgravningen af gravpladsen anses nu som afsluttet, og for den sidste kampagnes vedkommende bør det bemærkes,

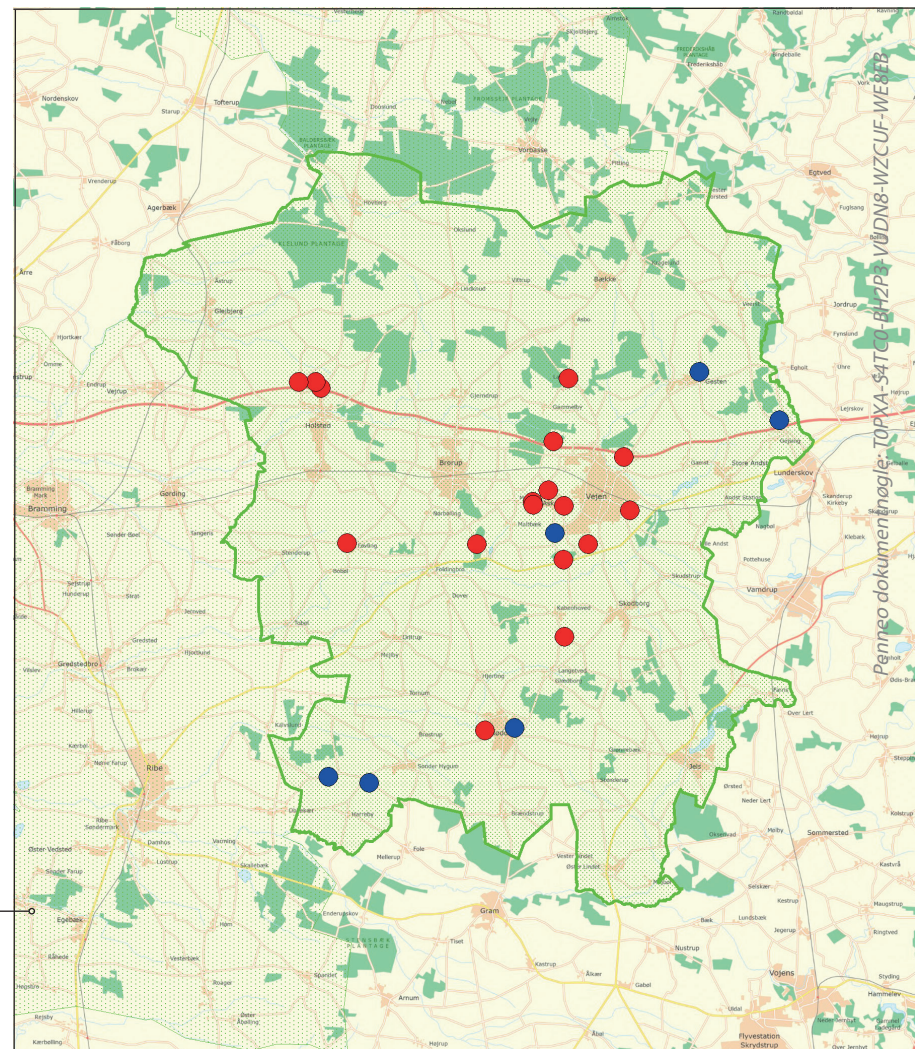
at gravpladsen endte ganske omfangsrig med talrige urnebegravelse, brandpletter samt to jordfæstegrave – hele 32 grave kunne der tilføjes til antallet i 2023.

Gravgodset ligger nu til konservering hos Konserveringscenter Vejle, men allerede nu ved vi, at flere grave rummer spændende gods i form af fibler, nåle, knive osv. En af de to jordfæstegrave viste sig desuden at indeholde en fornem perlehalskæde, hvor især en serie flot bevarede guldfolieperler bør fremhæves. Mindst én af urnegravene har vist sig at skjule ædelmetaller; den kommende konserveringsproces må afsløre, hvilken type genstande, der er tale om.

SAMARBEJDET MED SLOTS- OG KULTURSTYRELSEN OM STAVSAGER HØJ

Museet fik afsluttet undersøgelserne af den dyrkningstruede plads, Stavsager Høj (HBV 1698), ved Fæsted i 2022. Disse udgravninger har tilvejebragt en stor mængde metalgenstande i årene mellem 2018 og 2022, som skal konserveres. Museet har fortsat det tætte samarbejde med Slots- og Kulturstyrelsen, i forhold til finansieringen af konserveringsarbejdet,

Kortudsnittet viser, hvor museets arkæologer har foretaget udgravninger i 2023. De røde prikker markerer forundersøgelser. De blå prikker markerer egentlige undersøgelser/udgravninger.

samt Konserveringscenter Vejle, som foretager selve konserveringsarbejdet. Flere af de konserverede genstande kom retur til museet i 2023 og blev udstillet på museet.

KAPITEL 8

Museet er, iht. Museumslovens kap. 8, forpligtet til at varetage screening af bygningssager for Vejen Kommune. Sagerne omfatter byggesager (byggesagstilladelser), tilladelser efter natur- og planloven, miljøgodkendelser, råstof-sager, lokalplaner samt andre henvendelser i forbindelse med planlagt anlægs- og jordarbejde. I nogle af disse sager skal der tages stilling til, om skjulte fortidsminder berøres. Steder, hvor den arkivalske kontrol indikerer, at der kan være skjulte fortidsminder, bliver bygherren kontak- tet, stedet besigtiget, og der vil evt. blive foretaget en udgravning, også kaldet en forundersøgelse.

Museet Sønderkov har i 2023 modtaget og screenet 1071 sager, hvoraf 218 kapitel 8-sager omhandlede nyere tid. Til disse indsendte museet kommentarer til seks sager og gjorde indsigelse i to tilfælde, hvor museet også havde mulighed for at fotodokumentere ejendommene. I 13 sager har museet adviseret et lokalhistorisk arkiv om en snarlig nedrivning af en bygning i deres område. Museet har efterspurgt Vejen Kommune om yderligere oplysninger i 13 af sagerne.

I 2023 har museet desuden påbegyndt formuleringen af en kapitel 8-strategi for nyere tids område. Strategien bygger på erfaringer med lignende fra bl.a. Glud Museum. Museet har desuden taget skridt imod et

tættere samarbejde med kommunen om udpegning af væsentlige bevaringsværdier i den kommende kommuneplan.

ARKÆOLOGISKE UNDERSØGELSER

Af de screenede sager i 2023 var 853 indenfor arkæologiens område. Her blev der udarbejdet svar på 44 forespørgsler, vurderinger, udtalelser og høringer, inkl. ni skovrejsningssager. Museet anbefalede forundersøgelse i forbindelse med 6 lokalplaner i 2023. Der blev gennemført 20 større forundersøgelser/overvågninger, fire egenbetalte forundersøgelser/overvågninger og seks fem egentlige undersøgelser. Derover har museet foretaget to forskningsudgravninger ved Fæsted finansieret af bevillinger fra Slots- og Kulturstyrelsen i 2023.

Lausbøl syd for Askov, på billedet ses landsbyens nordligste middelaldergård.

Guld- og sølv-mængder ofret ved Fæsted Toft da man forlod pladsen i ældre germansk jernalder.

Penneo dokumentnøgle: TOPXA-SATCO-BH2P3-VUDN8-MZCUE-1E3D9

01 Museets arkæologer gennemførte i februar 2023 en forundersøgelse i den østlige del af Gesten, forud for en planlagt udstykning af arealet til boliggrunde.

I den østligste del af arealet, tæt til Stilundvej, blev der fundet spor af en stolpebygget gårdtomt fra 1600- eller 1700-tallet. Dengang lå landsbyen Øster Gesten som en række gårde langs den nuværende Stilundvej og Andstvej. Museet indstillede et areal på 3400 m² til udgravning.

Selve undersøgelsen viste, at der var tale om den vestlige halvdel af et øst-vest-orienteret hovedhus af 5-6 meters bredde samt en mindre sidebygning med samme orientering. Et ca. 1,8 m bredt vejspor mellem de to tømmerbygninger kunne følges i et nord-syd-gående forløb af en længde på ca. 60 m. Hovedbygningen var rig på keramik i form af køkkentøj fra 1600-tallet og starten af 1700-årene. Der er tale om yngre rødgoods i form af stjertpottedele og hornbemalede skår fra fade. En krævende teknik, hvor en gåsefjer blev sat i spidsen af et hult kohorn. Kohornet blev fyldt med begitning, opslæmmet farvet ler, og mængden afpasset ved hjælp af trykket fra fingrene. Derudover udgjorde fragmenter af jydepotter en betydelig del af keramikindslaget. Gården optræder ikke på udskiftningskortet fra 1820 02 og må således være forsvundet på daværende tidspunkt.

→ HBV1845

Øster Gesten, bebyggelse fra 1600- og 1700-tallet.

02 Fra juni til december gennemførte museet en omfattende udgravning af 4,7 hektar på Lausbølgård ved Vester Skibelundvej syd for Askov.

Som forventet dukkede der hustomter og andre bolpladslevn op fra sen yngre stenalder (ca. 2300-1700 f.Kr.) og bronzealder (1700-500 f.Kr.). Det var forventet, fordi de kendes i stort tal fra tidligere undersøgelser i lokalområdet, hvor der siden 2005 er etableret boligkvarterer.

Den store overraskelse på det nye felt er fremkomsten af en landsby fra tidlig middelalder. Her blev der fundet spor efter 40 tidstypiske langhuse og 18 småbygninger, der tilsammen repræsenterer en landsby bestående af fem til syv gårde i flere byggefaser. Et af disse gårdsanlæg kunne klart udskilles, da det var omgivet af et hegn, som viste en gård af kvadratisk form på 4500 m². Den middelalderlige landbebyggelse lå på kanten til heden.

Ud fra husenes form og karakter, samt fra genstandsfundene skønnes landsbyen at have stået på pladsen i årene mellem år 1000 og 1250. Kilder fra nyere tid, i form af Christian d. V's Matrikel fra 1680'erne og udskiftningskortet fra 1790'erne, viser, at arealet med den nyfundne landsby hed "Lausbøl Agre". Dette marknavn har sandsynligvis sin oprindelse i middelalderlandsbyens navn, da bøl-betegnelsen, som er et ældre ord for bebyggelse, blev anvendt fra 1000-tallet og frem til 1200-årene. Dermed har vi sandsynligvis opsporet landsbyens navn, og vi har endda grundlæggerens fornavn Lau eller Laus. Det er yderst sjældent, at vi

Arkæolog og museumsinspektør Martin E. Poulsen viser elever fra 3. klasserne på Østerbyskolen rundt på udgravningen af landsbyen Lausbøl.

kan koble en oprindelig betegnelse til de afdækkede stolpehuller i feltet!

Undersøgelsen kom i december på Slots- og Kulturstyrelsens top 10-liste over landets vigtigste arkæologiske fund for 2023.

Fra tid til anden finder arkæologer resterne af enkeltliggende gårde og huse fra middelalderen. Det er dog ikke hver dag, de finder en hel landsby. En af årsagerne til at det så sjældent er muligt at undersøge hele landsbyer er, at mange af landsbyerne fra middelalderen stadig er i brug den dag i dag. Når det endelig er muligt, som det er sket her med Lausbøl, at undersøge en hel landsby i det åbne land, får vi rigtig meget ny viden om det levede liv i middelalderen.

→ SJM1224

Lausbølgård, Askov, Vejen Syd, bebyggelse fra sen yngre stenalder, bronzealder og middelalder.

03 I den nordøstlige udkant af Rødding har museet foretaget forundersøgelser og egentlige undersøgelser på en fire hektar stor mark forud for udstykning til boliggrunde. Der er tidligere undersøgt omfattende jernalderbebyggelse på bakketoppen nord og nordøst for arealet. Dog afslørede de nye undersøgelser noget helt andet. På den centrale del af arealet, Felt A, blev der undersøgt to såkaldte "dybe anlæg" - en type af meget dybt nedgravede og omfangsrige anlæg fra overgangen mellem yngre stenalderstragt bæger- og enkeltgravskultur. Museet har undersøgt flere af disse anlægstyper i Vejen kommune, bl.a. ved Danish Crown-slagterigrunden nord for Holsted tilbage i 2011-12. Tolkningen af disse anlæg har siden været meget omdiskuteret. Museet har derfor valgt at indgå i et samarbejde med to specialister i perioden, Niels Nørkjær Johannsen, ved Aarhus Universitet, og Simon Kjær Nielsen, ved Vesthimmerlands Museum. I den forbindelse er der foretaget målrettede prøveudtagninger fra de nyfundne eksempler ved Rødding til naturvidenskabelige undersøgelser, som forhåbentligt kan belyse de dybe anlægs funktion.

Derudover undersøgte museet en flerfaset gårdtomt fra middelalderen i den sydlige del af arealet (Felt B). Der var næsten ingen fund, men gården stammer formentlig fra tidlig middelalder og er det første arkæologiske spor af Røddings middelalderlige landsby. Interessant nok ligger gården kun ca. 1400 meter øst for byens middelalderlige kirke.

→ *SJM 1299*

Toftegård, Felt A og B, Rødding, gravanlæg fra yngre stenalder og bebyggelse fra middelalderen.

04 I november og december 2023 foretog museet en undersøgelse af et ca. 2000 m² stort areal lige vest for Fæsted, hvor der i 2022 blev påvist en gravplads fra førromersk og romersk jernalder. Gravpladsen var truet af dyrkning, og museet søgte derfor midler hos Slots- og Kulturstyrelsen til en redningsundersøgelse samt dyrkningsfriholdelse. I 2023 kunne der tilføjes 32 grave til lokaliteten. Gravpladsen består af flere urnegrave, brandpletgrave samt to jordfæstegrave – sammenlagt er der dokumenteret omkring 55 grave på pladsen. Den fremtidige konserveringsproces kan dog løfte sløret for yderligere gravfund. Den ældste urnegrav er fra sen førromersk jernalder, men de fleste urner og brandpletgrave stammer fra ældre romersk jernalder. De to jordfæstegrave ser begge ud til at repræsentere den yngste fase udgravede gravlæggelse på stedet. Detektorfund fra stedet synes imidlertid at vise, at der endnu blev gravlagt individer på stedet i ældre germansk jernalder; hvert fald, hvis der vurderes på antallet af korsformede fibler. Den yngste handling på pladsen synes at være deponeringen af guld- og sølvsager. Måske man gav sølv og guld til guderne, da man stoppede med at bruge gravpladsen.

→ *HBV 1780*

Fæsted Toft, gravplads fra sen førromersk og romersk jernalder.

05 I den østligste del af kommunen, ved E20-motorvejen nord for Gejsing, foretog museet i foråret og efteråret en større forundersøgelse af 24 hektar. Årsagen hertil er, at der ønskes et nyt biogasanlæg opført på arealet. Museet har tidligere undersøgt flere jernalderbebyggelser i nærområdet, og derfor var der store forventninger om, at der kunne findes yderligere bebyggelse på det store areal. Museets forundersøgelse påviste bebyggelse i form af huse og aktivitetsområder med affaldsgruber, som kunne dateres til sen førromersk og ældre romersk jernalder (250 f.Kr. – 150 e.Kr.). Bebyggelsen lå ansamlet på de små bakker, som var adskilt af hinanden af lavninger og kunne afgrænses til 10 felter, som blev indstillet til yderligere undersøgelser. Seks af disse felter skulle udgraves, da de bliver berørt af det kommende byggeri.

Udgravningen blev påbegyndt i november og forventes afsluttet i løbet af vinteren 2024.

→ *SJM 1265*

Refsgård, Gejsing, bebyggelse fra sen førromersk og romersk jernalder.

Formidling og kommunikation

I 2023 bød museet på to egenproducerede udstillinger og DR's store udstilling om Tv-kanalens julekalendere op igennem tiderne. Alle udstillinger blev godt besøgt. Til aktiviteterne på museet og udenfor var der også god tilslutning.

Hvert år er der nogle populære gengangere såvel som nye arrangementer. Alle formidlingstiltag evalueres efterfølgende, og selv de traditionsrige arrangementer tages op til revision, for at se, om der er noget, der kan gøres bedre, om formatet skal skaleres op eller ned, eller om vi er skarpe nok med hensyn til målgruppe.

UDSTILLINGER

LUNDBGAARD STUDIOS 30 ÅR

27. maj -1. oktober

I 2023 fyldte Lundgaard Studios 30 år, hvilket blev fejret på museet med en særudstilling om en vigtig del af dansk musikhistorie. Særudstillingen fortalte om tilblivelsen, driften af studiet og de mange kunstnere, som gennem årene har bidraget til fortællingen om musiklivet i Vejen kommune. Siden grundlæggelsen

har Lundgaard Studios lagt værelser og mikrofoner til en række kendte kunstnere som Tim Christensen, Volbeat, Kashmir, Runrig, Allan Olsen, Johnny Madsen, Jacob Dinesen, Tina Dickow, Jonah Blacksmith og mange, mange flere.

GOLD OF THE GODS

28. august - 3. september

Museet på Sønderkov fik i 2023 fremstillet kopier af Fæsted-guldsdommen fra vikingetiden takket være generøse donationer fra erhvervslivet i Vejen Kommune. Smykkerne blev udstillet i Planetariet i Jels i forbindelse med VM i kano og kajak på Jelssøerne. I løbet af en lille uge så over 1400 besøgende de smukt udførte armbringe, hængesmykker, halskæde og broche; smykker der tilsammen udgør næsten 1,5 kilo. Dertil var der også sølv i form af en sølvvarmring, ituklippede mønter, en tyk flettet halskæde og flere itupløjede smykker.

Lørdag 27. maj åbnede udstillingen Lundgaard Studios, hvor man bl.a. selv kunne prøve at spille på elektrisk guitar.

JULEKALENDERENS HISTORIE

Lørdag 28. oktober til lørdag 30. december

I et par måneder var den gamle herregård fyldt med udstillingen Julekalenderens Historie fra DR. Stuer og sale blev fyldt med de traditionsrige fortællinger fra DR's julekalendere i en udstilling, som blev den hidtil største juleudstilling på Sønderskov. Publikum kunne gå på opdagelse i DR's jule-universer og møde gamle velkendte figurer som Magnus Tagmus, se kostumerne fra Nissebanden og rekvisitterne fra Bamses Julerejse. Omkring 6700 museumsgæster så juleudstillingen i 2023.

AKTIVITETER GENNEFØRT PÅ MUSEET JEG BÆRER MED SMIL MIN BYRDE - EN CABARET OM JEPPE AAKJÆR

Onsdag 1. februar

Museet åbnede for sæsonen i 2023 med en cabaret om forfatter og debattør Jeppe Aakjær. Teatret Optimis stod bag cabaret-portrættet, som var sammensat af Jeppe Aakjærs fortællinger, selvbiografi og ikke mindst hans fantastiske sange. Sang og musik fremførtes af sanger Allan Høier og guitarist Allan Sjølin i Bo Skødebjergs instruktion. Forestillingen, som blev vist i samarbejde mellem Museet Sønderskov og Vejen Kommunes Biblioteker, gav også publikum i en fuld Riddersal mulighed for at synge med.

DET MØRKE MUSEUM

Lørdag 11. - søndag 19. februar

I hele uge 7, i skolernes vinterferie, blev der igen slukket for lyset og blændet af for de store vinduer. Publikum blev opfordret til at finde sin indre eventyrer frem, finde

spor i mørket ved hjælp af sine lommelygter og dermed skattejagts kodeord.

ARKÆOLOGIEN RUNDT - FOREDRAG

Tirsdag 21. februar

Museets arkæologer holdt foredrag om de mange steder og de store arealer, de undersøgte i 2023. Bl.a. fortalte de om et af de allerstørste bronzealderhuse, der nogensinde er udgravet i Danmark. Det var et velbesøgt foredrag krydret med flotte fund.

HVORNÅR ER MAN EN HEKSEJÆGER? - FOREDRAG

Tirsdag 7. marts

Museet Sønderskov havde inviteret museumsinspektør ph.d. Maria Østerby Elleby, fra HEX! Museum of Witch Hunt, til at fortælle om heksefølgelser og om nogle af historiens mest aktive heksejægere. En aften, hvor publikum kunne høre den spændende og mørke historie om Sønderskovs ejer i 1600-tallet, Thomas Juel, og fortidens heksejagter.

PINSEGUDSTJENESTE

Mandag 29. maj

I samarbejde med Malt sogn blev friluftspinsegudstjenesten afholdt på græsplænen foran museet. Årets prædikant var Sidsel Keibel, sognepræst i Folding kirke.

EVENTYRETS DAG

Lørdag 3. juni

Museet har hvert år en helt særlig dag, rettet mod de små mellem fire og otte år, hvor vi klæder os ud som

I hele museet kunne man i månederne op til jul opleve DR's stor udstilling Julekalenderens historie. Her hænger museumsinspektør for nyere tid, Christian D. Rasmussen, Ulandskalendere op i Riddersalen.

Eventyrets dag, hvor der fiskes efter forheksede frøer i voldgraven.

vores yndlingseventyrfigur. Igen blev der lavet kroner, sværd og gået på opdagelse i "slottet." Huset var fuldt af dem, der havde taget opfordringen til at finde deres indre prinsesse, prins, fe, troldmand, ninja, trold, heks, havfrue eller supermand frem, og tage med på eventyr.

VIN PÅ SØNDERSKOV

9. og 10. juni

Igen i 2023 havde publikum muligheden for at høre et vinhistorisk oplæg ved museumsinspektør Christian D. Rasmussen og møde vinbønder fra hele Europa.

ÅBEN BIGÅRD

Lørdag 17. juni

Traditionen tro var der, i samarbejde med Malt Herreds Biavlerforening, åben bigård ved bålpladsen bag havehuset ved museet. Gæsterne hyggede sig med honningslyngning i bigården og ved bålet, hvor de lavede hyldeblomstpandekager sammen med museets naturvejleder.

SANKT HANSAFTEN

Torsdag 23. juni

Igen var der tale og fællessang til Sankt Hansaften på græsplænen foran museet. Denne gang blev talen holdt af historiker Maria Østerby Elleby fra HEX! Museum of Witch Hunt. Det blev en både hyggelig og spændende aften, som på grund af en særdeles tør sommer var uden flammer i bålet eller fællesgrill, da der var udstedt offentligt afbrændingsforbud.

ARTISTS TALK - HELGE ENGELBRECHT

Lørdag 9. september

Medbringende sin guitar holdt Helge Engelbrecht, en

Grand Old Man inden for dansk musik, en musikalsk artist talk i Riddersalen. Det blev en aften med anekdoter fra hans lange musikkarriere og fra hans tid i Lundgaard Studios.

ARTISTS TALK

- MARTIN EGELUND POULSEN

Fredag 15. september

Denne aften blev en fuld Riddersal klogere på døds-metallens udvikling. Det var Martin E. Poulsen, til daglig arkæolog og museumsinspektør på museet, som denne aften holdt foredrag om metalmusikkens obskure undergrund.

ARTISTS TALK - KASPER EJSTRUP

Søndag 29. september

En fyldt Riddersal hørte Kasper Eistrup fortælle om sit virke med bandet Kashmir, sin kunst, relationen til det lokale Lundgaard Studios og arbejdet med succesalbummet "The Good Life." Arrangementet kom i forlængelse af museets udstilling om Lundgaard Studios, hvor Kasper Eistrup har indspillet flere albums, bl.a. "The Good Life". Albummet, Kashmir og Kasper Eistrup vandt året efter flere priser for udgivelsen, deres band og sangskrivning.

HØSTFEST

Søndag 24. september

Igen var pladsen overfor museet, på den anden side af vejen, fyldt med gæster og boder med bl.a. bueskydning, ponyridning og hoppeborg. Der var rundvisninger på museet og med naturvejleder, og der var musik fra scenen og historier fra madens verden med Timm Vladimir.

BØRNEKULTUR PÅ TVÆRS

Tirsdag 17. oktober

Museet Sønderkov var i 2023 repræsenteret til Børnekultur på tværs ved museets naturvejleder som på Rådhuspladsen lavede insekter i ler og snobrød sammen med børnene.

JUL PÅ SØNDERSKOV

Weekenden 2.-3. december

Der var mange gæster til Jul på Sønderkov i 2023. Huset var fyldt med kulisser og rekvisitter fra udstillingen Julekalenderens Historie fra DR. Udendørs kørte hestevognen, og havde travlt som aldrig før. Hestevognsturene er gratis for gæsterne takket være et sponsorat fra Entreprenør Frisesdahl. På gårdspladsen foran herregården havde museet igen i år lavet et

Nogle af boderne til Jul på Sønderkov var bemandet med museets flittige frivillige.

lille streetfoodmarked. Det er en god mulighed for at skabe en hyggelig stemning allerede inden gæsterne kommer ind i huset, og det er naturligvis også en ekstra indtægtskilde.

OMVISNINGER

Igennem hele 2023 har museets inspektører og frivillige gennemført en række omvisninger på herregården.

ET UDPLUK AF AKTIVITETER DER BLEV GENNEMFØRT UDEFOR MUSEET

Også i 2023 stod museet for en række arrangementer udenfor museet.

SNAPSETUR

Lørdag 25. februar

Museets naturvejleder bød på snapsetur rundt i anlægget ved Museet Sønderkov. Han har styr på, hvordan og hvorledes en rigtigt velsmagende snaps skal blive til. Derfor kunne både nybegyndere og øvede i snapsens verden trygt være med og samle urter ind til kongerigets bedste kryddersnaps.

BIRKESAFTTAPNING

Lørdag 18. marts

En dag, hvor naturvejlederen inviterede publikum med ud i naturen for at tappe birkesaft. Der blev budt på smagsprøver og fortællingen om, hvorfor og hvordan man sanker den lækre friske træsaft. De der havde en drikkeflaske med, kunne få lidt med hjem.

FORTIDSMINDEDAGENE

Lørdag 22. april

På Fortidsmindedagen bød museets arkæolog Martin

Egelund Poulsen, historiker Christian Ditlev Rasmussen og naturvejleder Sam Sørensen på spændende fortællinger ved Åtte Bjerge.

Museets arkæolog fortalte om landskabet på nordsiden af Kongeådalene, der er fyldt med oldtidslevn. Den gamle hulvej har blandt andet været en del af det netværk, vi kalder for Hævejen. Det fortalte museets historiker nærmere om. Endelig fortalte naturvejlederen om naturen i området i dag og kom ind på, hvad der var og er af kryb, kravl og kvas ved Åtte Bjerge.

ÅBEN UDGRAVNING

Lørdag 30. september

Denne dag var der tre rundvisninger, hvor man kunne blive klogere på den fem hektar store udgravning syd for Askov på Vester Skibelundvej. Arkæologerne fortalte om huse, de havde udgravet fra bondestenalder, bronzealder og især middelalder. Faktisk så meget middelalder, at de mener, der er tale om en hel glemt landsby – Lausbøl!

SNITTEDAG

Lørdag 11. november

Museets naturvejleder stod klar på torvet i Vejen med bålhygge, ristede skumfiduser med kiks og instruerede i, hvordan man snitter sig frem til de fineste julegaver.

TV- OG RADIOUDSENDELSER

Museets arkæolog og museumsinspektør, Lars Grundvad, var med i DR's dokumentarserie "Gåden om Thyra", hvor programleder Cecilie Nielsen talte med ham om ny forskning, som peger på, at Thyras rolle

Museets arkæolog og museumsinspektør Lars Grundvad og programleder for DR's dokumentarserie "Gåden om Thyra", Cecilie Nielsen.

har været mere betydningsfuld, end man tidligere har troet.

www.dr.dk/drtv/saeson/gaaden-om-thyra_408874

Lige som i 2022 kom TV Glad i 2023 forbi før jul. Denne gang blev det til en 30 minutters TV-udsendelse om udstillingen Julekalenderens historie. Indslaget kan du se her: www.tv-glad.dk/verden-i-foelge-glad-julesang/

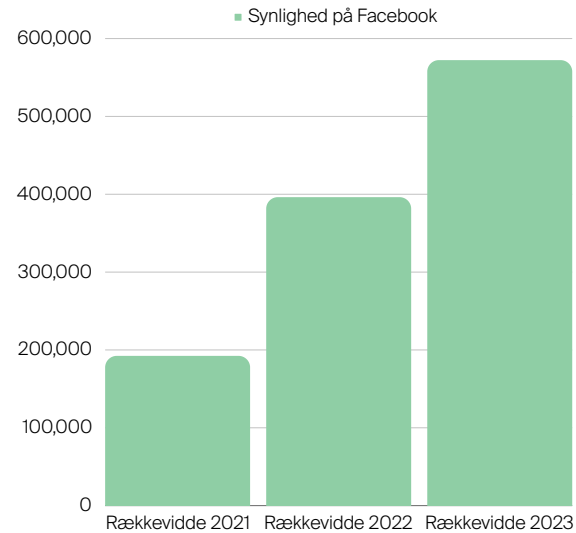
Radio Sønderjylland lavede i december to podcastafsnit i serien "Mennesker er historier & historier er mennesker" om det, vi laver på Museet Sønderskov. Et afsnit, hvor Joan Lindberg fortæller om sit arbejde på museet gennem knap 20 år og et andet, hvor museumsleder Anne Cathrine Lorentzen fortæller om dagligdagen på museet og visionerne. [podcast.radio-soenderjylland.dk/62/2832](http://podcast.radiosoenderjylland.dk/62/2832)

podcast.radiosoenderjylland.dk/62/2826

DIGITAL OG ANALOG EKSPONERING SAMT MARKEDSFØRING

Den digitale tilstedeværelse

I 2023 så vi igen en markant fremgang på både vores sociale medier og vores hjemmeside. Vi havde med succes i 2022 valgt at satse yderligere på digital synlighed og øgede derfor vores produktion af indhold til Facebook. Resultatet var til at se. Vores synlighed måles i rækkevidden på opslagene. Og i 2023 nåede vi en rækkevidde på 570.300 visninger af vores indhold. Det er en stigning, der er markant i forhold til 2022, hvor rækkevidden for indholdet var på 396.270 visninger.

Museets tilstedeværelse online i 2024 viser en markant øgning.

De gode resultater kommer af, at vi igen har lagt en strategi for vores digitale tilstedeværelse. Den går bl.a. ud på, at vi sørger for at være aktuelle med nyheder, fund, arrangementer og samtidig formidle viden om lokalhistorie gerne koblet på de samtaleemner, der allerede fylder i medierne.

Et godt eksempel på dette var cykelløbet PostNord Danmark Rundt som 17. august kom forbi Sønderskov. I forbindelse med dette havde museumsinspektør Christian Rasmussen lånt en cykel – en væltepeter, som vi lavede en video med, der blev lagt på Facebook i dagene op til cykelløbet. Denne video blev delt et utal af gange, og blev ved med at høste visninger og likes i flere måneder efter cykelløbet.

Vi har desuden et øget fokus på de øvrige medier. Flere gange har museet rakt ud til lokale medier; vi har inviteret medierne inden for, og også gjort plads til kamerahold. Det betød, at man flere gange på bl.a. DR og TV2 (TvSyd) kunne se optagelser fra netop Museet Sønderskov. Her har det bl.a. handlet om nye udstillinger, Runestenen fra Malt og meget mere.

Også på museets hjemmeside kan vi se fremgang. Det skyldes naturligvis, at vi stadig holder et vågent øje på vores SEO (Search Engine Optimization). Ved hele tiden at være opdateret på hjemmesiden med de rette søgeord, er vi mere synlige overfor det publikum, som søger efter os på nettet. Det gav vigtige besøgstal til hjemmesiden. Trafikken voksede fra 107.462 i 2022 til 151.556 besøgende i 2023.

Forskning og samarbejde

Som det forgangne tiår fremstod også 2023 som et stærkt år publikationsmæssigt – både fagfællebedømt og populærvidenskabeligt.

Forskningen tager udgangspunkt i bl.a. museets samlinger og udgravninger, og danner også grundlag for museets udstillingsvirksomhed. Formidling af museets forskning sker i form af artikler, foredrag, åbne udgravninger, byvandring og rundvisninger.

Museets strategi for 2023-26 vægter, at museet lever op til Slots- og Kulturstyrelsens krav til fagfællebedømt forskning også inden for nyere tids kulturhistorie. I museets *Handlingsplan for forskning indenfor nyere tid 2023-26* er strategien for, hvordan museet vil prioritere sine forskningsmæssige ressourcer og øge den videnskabelige publikation med produktion for nyere tid, i perioden 2023 til 2026, beskrevet.

Således blev der i 2023 udgivet:

FAGFÆLLEBEDØMTE PUBLIKATIONER

Christensen, Silja Arnfríðardóttir & Simone Nørgaard Mehlsen. Korn og arkitektur. Overgangen mellem sten- og bronzealderen ved Revsinggård II. *Arkæologi i Slesvig/Archäologie in Schleswig* 19, 2022, s. 19-42.

Christensen, Silja Arnfríðardóttir, Martin Egelund Poulsen & Lars Grundvad. Forsænkede hustomter og deres aktivitetsspor efter boligfasens ophør – stensamlinger, deponeringer og ardspor på forsænkede gulve fra senneolitikum og ældre bronzealder. *By, marsk og geest* 35, 2023, s. 4-20.
<https://tidsskrift.dk/BMG/issue/view/10543/2062>

Grundvad, Lars. Fæstedskatten – oprindelsen. *Arkæologi i Slesvig/Archäologie in Schleswig* 19, 2022, s. 313-329.

Grundvad, Lars. Pre-Christian Rituals at Elite Sites. I: L. Gardela, S. Bønding & P. Pentz (red.) *The Norse Sorceress. Mind and Materiality in the Viking World*. Oxbow Books. Oxford, s. 109-119.

Poulsen, Martin Egelund. Halvejgård og Kongeengen – to nyundersøgte lokaliteter med hustomter fra senneolitikum og ældre bronzealder ved Vejen i Sydjylland. Foreløbige betragtninger. *Arkæologi i Slesvig/*

Archäologie in Schleswig 19, 2022, s. 75-96.

POPULÆRVIDENSKABELIGE PUBLIKATIONER

Fabriciusen-Nielsen, Flemming, Lars Grundvad & Sandie Holst. Bindeleddet mellem øst og vest. En ny analyse af mulige produktionssteder for guldsmykkerne fra Fæsted afslører spændende nyt om de øst-vestgående relationer i vikingetidens Danmark. *Skalk 1, 2023, s. 23-25.*

Grundvad, Bente, Lars Grundvad & Xenia Pauli Jensen. Høvdingen fra Veldbæk. *Skalk 5, 2023, s. 12-17.*

Grundvad, Lars & Julie Nielsen. Vigtige værkstedsfund fra vikingetiden – om fire detektorfundne patricer fra Lillebro ved Lejre. Jagten. *Årsskrift for Museumsorganisationen ROMU 2022, s. 78-89.*

Grundvad, Lars & Martin Egelund Poulsen. Holsted i jernalderen – om et samfund baseret på landbrug og jernudvinding. *Fra Ribe Amt 2023, s. 150-161.*

Grundvad, Lars & Martin Egelund Poulsen. Two thumbs up – om en nyfunden vikingetidspatricer fra Øster Lindet. *Fund & Fortid 3, 2023, s. 8-10.*

Søgaard, Rikke & Lars Grundvad. Talrige tenvægte. *Fund & Fortid 2, 2023, s. 18-22.*

DELTAGELSE I FAGLIGE KONFERENCER, NETVÆRK M.V.

Museets arkæologer deltog på niveau med tidligere

år ved faglige seminarer - dog kun nationalt - i 2023. Således deltog arkæologien i maj ved Det 40. *internationale tværfaglige vikingesymposium* på Syddansk Universitet i Odense, hvor de fremlagde de mange vikingetidsfund fra Fæsted, som ikke hører til skattene derfra. Foredraget publiceres senere.

Derefter deltog to arkæologer ved et større jernalderseminar i Ribe i september, som museet desuden var medarrangør af. I oktober var to museumsinspektører til *NeoNet* i Odense og afholdt i den forbindelse én fremlæggelse. I november 2023 deltog fire af museets arkæologer/ museumsinspektører ved *ODM's Kultur-, natur- og kunsthaglige orienteringsmøde*. Museets arkæologer bidrog med tre fremlæggelser.

En af museets arkæologer /museumsinspektører er desuden del af *Tempelkommissionen*, som er et netværksprojektforløb under Nationalmuseet. Ligeledes er én arkæolog/ museumsinspektør blevet medlem af *Internationales Sachsensymposium. Arbeitsgemeinschaft zur Archäologie der Sachsen und ihrer Nachbarvölker in Nordwesteuropa*. Begge netværk vil afstedkomme megen vigtig forskning fremover.

SAMARBEJDE MED, OG KONSULENT-ARBEJDE FOR MYNDIGHEDER, ANDRE INSTITUTIONER OG MUSEER

Museet Sønderkov samarbejder med en række, såvel lokale som regionale, nationale som internationale myndigheder, museer og andre institutioner. Samarbejdet med Sydvestjyske Museer (f.o.m. 2024 Museum Vest) om den bygherrebetalt arkæologi forløber godt.

Vi har også i 2023 nydt godt af den løbende udveksling af personale i forbindelse med spidsbelastning på de to institutioner, samt en faglig udveksling, der giver samarbejdet stor faglig tyngde.

Der er et løbende samarbejde med Vejen Kommune om kapitel 8-arbejdet på såvel nyere tid som arkæologien; også dette samarbejde fungerer særdeles godt og konstruktivt. Museet havde i 2023 forskningssamarbejde med bl.a. Moesgaard Museum og Aarhus Universitet. Desuden har museet rådgivningsfunktioner på flere felter af kulturområdet i Vejen Kommune.

MUSEUMSINSPEKTØRERNES FORSKININGSOMRÅDER

Anne-Mette Jørgensen

Arbejder med beboelses- og bebyggelsesarkæologi fra middelalderen og renæssancen samt materiel kultur og identitet i samme periode.

Christian D. Rasmussen

Arbejder inden for nyere tid med ansvar for perioden fra 1850 og frem til i dag.

Lars Grundvad

Forsker for tiden i bebyggelsesarkæologi i perioden senneolitikum til ældre bronzealder med særlig fokus på Fæsted-Harrebykomplekset.

Martin Egelund Poulsen

Har særlig fokus på yngre stenalder og ældre bronzealder, specielt levn efter huse og bygninger.

Nick Schaadt

Arbejder inden for nyere tid med ansvar for perioden fra reformationen og frem til 1850, med særlig fokus på herregårdshistorien og svenskekrigene.

Scott Dollar

Arbejder med forvaltning, computere og GIS i arkæologi og studier i kulturlandskab. Derudover fokuserer han på perioderne sen og yngre stenalder, bronzealder og ældre jernalder.

Silja A. Christensen

Har særlig interesse for beboelses- og bebyggelsesarkæologi i senneolitikum og ældre bronzealder, mere specifikt overgangen mellem to- og treskibede langhuse, samt hybridhuse.

Samlingerne

Arbejdet med samlinger har bevæget sig langsomt i 2023, men der er kommet nye registreringer til.

REGISTRERING

I løbet af 2023 er arbejdet med at registrere en stor samling fra Gudrun Andreasen fortsat skredet fremad. Registreringen foretages af mag.art. etnolog Kirsten Rykind-Eriksen, som er frivillig på museet og bidrager med sin meget store viden på området. Vi har yderligere haft en lille tilvækst i antallet af genstande som relaterer sig til Sønderkov Herregård. Det er genstande, vi har haft liggende i en periode, men som nu er næsten færdigregistrerede. I alt har der været en tilvækst på 166 nyere tids genstande i 2023.

BEVARING

Museet har i 2023 deltaget i projektet Bev*arv, ved at bidrage med information som skal danne grundlaget for udarbejdelse af en national handlingsplan for kulturarven for bedre at sikre dennes bevaring for fremtidige generationer. Museet Sønderkov har givet oplysninger om museets bygningsmæssige opbevaringsfaciliteter og magasiner samt klimamæssige data. Bev*arvs tilbagemeldingen om Museet Sønderkovs bevaringskvalitet bekræfter, at museets indsats de sidste mange år har givet pote; museets magasinforhold ligger godt over landsgennemsnittet og scorer et A i snit, på en skala fra A til D, hvor A er bedste karakter.

I 2023 fik museet istandsat en statue af en kvindefigur

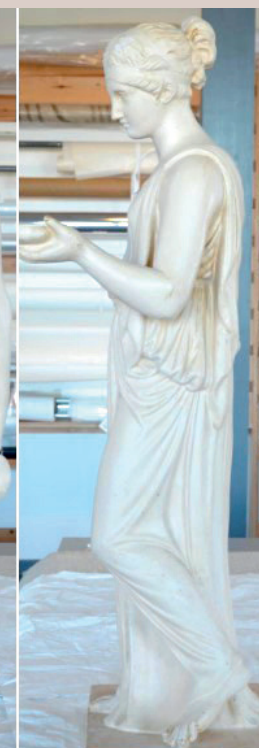
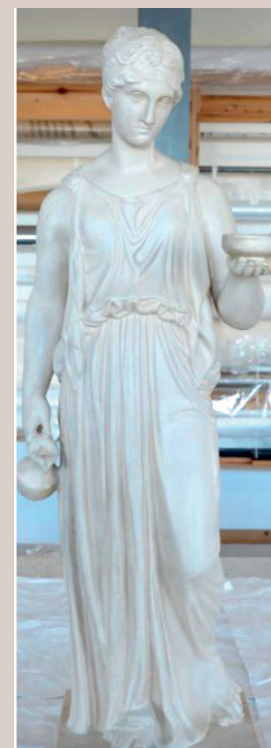
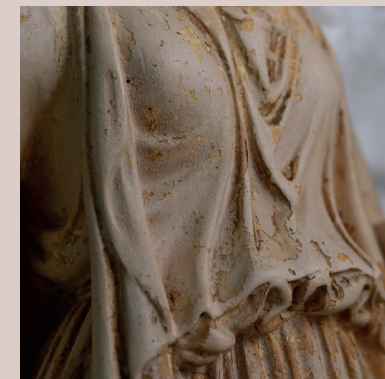
i græsk dragt ved Konserveringscenter Vejle. Statuen er en kopi af Thorvaldsens statue af Hebe fra 1816, og stammer fra forfatteren Jørgen Bukdahls hus "Bjerget" i Askov. Bukdahl var også gæstelærer ved Askov Højskole. Hebe var gudinden for ungdom, der skænkede udødelighedsdrik til de andre græske guder.

Overfladen var blevet angrebet af fugt og skimmel og skulle derfor renses og have udbedret skaderne. Studier viste, at fugten hovedsageligt havde angrebet den oprindelige overflade, men denne overflade var siden blevet overmalet, så derfor er der opstået mange synlige skader, hvor overfladen skaller af. Ved hjælp af FTIR kunne de forskellige materialer fastslås, så vores konservator Teodora kunne behandle statuen bedst muligt. De to overflader arbejder dårligt sammen, da den ene er meget hård og den anden er blød og fedtet. Det var ikke muligt at afrense den hårde overflade, så i stedet er overfladen blevet renses med en carbopol-gel, og ujævnheder er blevet slebet og kittet ud, inden statuen er blevet retoucheret.

Nu er statuen blevet flot igen og kan ses i museets havestue. Tak til Konserveringscenter Vejle for det gode arbejde.

NICK SCHAADT

Museumsinspektør og samlingsansvarlig

Museets statue Thorvaldsen, forestillende den græske gudinde Hebe, før og efter konservering.

Natur- og Kulturskolen

NATURSKOLEN

Naturskolen Sønderskov har fortsat sit engagerede arbejde med naturvejledning på Museet Sønderskov og i Vejen kommune igennem 2023. Naturvejlederen har afholdt en række inspirerende naturvandring, temadage og workshops for besøgende i alle aldre.

Dette års fokus har været på at styrke forståelsen for, og forbindelsen med, den omkringliggende natur. Naturvejlederen har arbejdet på at skabe gode oplevelser, der ikke kun giver deltagerne ny viden, men også vækker en dybere forståelse for miljøet og biodiversiteten.

OFFENTLIGE ARRANGEMENTER

Året har budt på en række succesrige offentlige arrangementer, der har tiltrukket et bredt publikum. Museet Sønderskov, og dermed også Naturskolen Sønderskov, har fungeret som platform for naturinteresserede borgere, hvor de har haft mulighed for at deltage i alt fra bålhygge og temaaftener til eks. fælles fuglekiggeri og stjerne-kiggeri, og, ikke mindst, som et socialt mødested. Disse aktiviteter har ikke kun styrket det lokale fællesskab, men også øget forståelsen af at være ude i naturen.

Vejen Kommune bookede naturvejlederen til *Trivsels-*

dag; en guidet tur i Præsteskov i Vejen. Billund Kommune bookede Naturvejlederen til tre events rundt om i Billund Kommune. *Klub Mellemrum*, en gruppe under sundhedsafdelingen i Billund Kommune, bookede naturvejlederen til to arrangementer i 2023. Desuden var naturvejlederen booket til et event med FLOR, en ungdomsafdeling under Danmarks Naturfredningsforening, der ville lære om vild mad og at sanke urter. [/aktiv.dn.dk/organisationen/flor/flor/](http://aktiv.dn.dk/organisationen/flor/flor/)

AKTIVITETER PÅ MUSEET SØNDESKOV

Naturvejlederen har brugt 2023 til at afprøve nye kulturelle og lærerige aktiviteter i naturen f.eks. for sårbare grupper. Vi har udviklet på, og præsenterer i det kommende år, et opdateret skoletjenestetilbud, som har fokus på at udforske forholdet mellem mennesket og naturen gennem historien. Publikumsinteressen er stødt stigende igen, og naturskolens aktiviteter har været med til at formidle vigtige budskaber om bæredygtighed og bevarelse af vores naturarv for Vejen Kommunes borgere, ung som gammel. Naturvejlederen er desuden en del af en række aktiviteter på Sønderskov, som f.eks. Eventyrets dag, Høstfest og Jul på Sønderskov.

I 2023 bød naturvejlederen bl.a. på skoleforløbet *Insektjagt*.

SKOLETJENESTEN

Naturskolen på Museet Sønderkov har i løbet af 2023 tiltrukket skoleklasser fra både lokale og omkringliggende områder, og naturvejlederen har været inviteret til www.Naturmødet.dk for at lave oplæg med borgere og skoleelever fra hele landet. Vi har udviklet nye undervisningsprogrammer og workshops, der opfylder læreplanerne og samtidig vækker elevernes interesse for natur og miljø. Skoletjenesten har været et værdifuldt redskab til at formidle vigtige naturpædagogiske principper og skabe bevidsthed om den lokale natur.

Naturvejlederens skoleforløb har bidraget til fagene biologi, matematik, dansk, geologi, fysik og håndværk & design. Forløbene har haft overskrifter som *Hvad findes i voldgraven? Insekter, træer og buske, Bier som husdyr, Kulturformidling på Møllestien, Sten – hvor kom de fra? Tyngdekraften – vægt, masse, volumen og hastighed.*

Naturvejlederens udpluk af vilde urter.

Samlet set har Naturskolen Sønderkov haft et givende og begivenhedsrigt år i 2023. Vi ser frem til fortsat at være en ressource for lokalsamfundet og en kilde til inspiration og læring for alle, der værdsætter naturen omkring os.

SAM M.B. SØRENSEN

Naturvejleder/drift/IT.

KULTURSKOLEN

Kulturskolen har i 2023 levet et stille liv. Skolerne, kommunens kulturinstitutioner og Vejen kommune er stadig i gang med projektet Dannelsestornystret, hvor skolerne fast skal besøge kommunes kulturinstitutioner som led i undervisningen for forskellige klassetrin. Museet Sønderkov skal have kommunens 8. klasser. Projektet har ikke fået den start som Vejen kommune havde håbet, da skolerne ikke har søgt kulturinstitutionernes tilbud i nævneværdig grad. Håbet er nu, at skolernes lærere vil have det med i deres årsplanlægning for det kommende skoleår.

NICK SCHAADT

Museumsinspektør.

Vejen Lokalarkiv

2023 var på mange måder et år med store ændringer på Vejen Lokalarkiv, hvor både de fysiske rammer, udstyr og personale ændredes. Samtidig sikrede et sædvanligt højt aktivitetsniveau en fortsat stigning inden for registrerede billeder og arkivalier. Og så var 2023 et år, hvor Arkivet oplevede en del mere ekstern støtte end normalt.

FRIVILLIGE

Året 2023 startede med to triste begivenheder. I januar gik Leif Meineche bort. Han var både frivillig på arkivet og formand i Vejen Lokalhistorisk Forening. En måned senere gik Erna Andersen, som også havde været frivillig på arkivet, bort. Både Leif og Erna har lagt mange kræfter i arkivet og vil blive savnet. Vi siger fra arkivets side af tak for både indsats og selskab.

I forhold til arbejdet var vi dog så heldige, at vi allerede i januar fik en ny frivillig, da vi sagde velkommen til Poul Erik Poder. Han startede med at registrere en stor samling af Falck-arkivalier, som han selv havde afleveret til arkivet. Senere var vi så heldige, at få Christel som praktikant på arkivet. Hun startede i slutningen af april og tog fat på registrering af arkivalier. Senere gik hun over til billedregistrering. Christel stoppede i midten af september, og vi siger hende mange tak. Endelig startede Henrik Dahl som frivillig i efteråret

2023. Henrik har vi tidligere haft på arkivet som praktikant, hvor han scannede og registrerede billeder. Han er vendt tilbage til den samme opgave, og det er vi meget glade for.

INDSAMLING OG REGISTRERING

I 2023 modtog arkivet omkring 50 afleveringer. Blandt disse var blandt andet arkivalier fra Falck Vejen, breve fra Ludvig Schrøder, som bl.a. var forstander for Askov højskole, en gennemgang af alle politibetjente i Vejen samt en bred vifte af fotografier af lokale begivenheder og personer. Vi ser meget frem til at få registreret alle disse indkomster.

I 2022 fik vi påbegyndt nogle store registreringsprojekter, som fortsat har fyldt en del i 2023. Blandt andet genregistreringen af det store arkiv efter Estrup Gods. Estrup godsarkiv blev færdig i efteråret 2023, og man kan nu tilgå en meget detaljeret oversigt på www.arkiv.dk.

Til dagligt arbejder de frivillige ihærdigt på arkivet. Ud over arbejdet plejes det sociale samvær hver dag, når der er kaffe og brød.

I skrivende stund har vi fået genregistreret 500 sager i arkivet efter arkitekt Frands Dahl Nielsen. Sagerne har vist sig at være en guldgrube af informationer, da de indeholder alt lige fra bygningstegninger og budgetter til private dokumenter som fødselsattester og forsikringspapirer. Der er mange papirer under hver bygningssag, som vi ikke havde regnet med at finde i et arkitektarkiv. Der skabes nu overblik over alle disse dokumenter, hvilket gør dem meget mere tilgængelige. Arkitektarkivet mangler fortsat omkring 350 sager, før det er færdigregistreret.

På billedfronten er vi fortsat fremad. Vi har i det forgange år uploadet 1268 nye billeder, heraf var 764 helt nye billedregistreringer. Det betyder, at vi nu er oppe på 19.185 billedregistreringer med 7.871 uploadede billeder. Det svarer til en nedgang i uploadede billeder – og det var også forventet, da vi i 2022 havde langt flere praktikanttimer i løbet af året.

MAGASIN

I arkivets boksmagasin har vi længe haft problemer med fugt. Efter at vi påbegyndte en løbende monitoring, kunne vi i overgangsperioderne mellem varmt og koldt vejr opleve en relativ luftfugtighed på op til 75-80% i vores magasin. Det har vi forsøgt at holde nede med en affugter. Men da den ikke er styret af et hygrometer, resulterede det i store dyk i luftfugtigheden, før den så steg igen, når affugteren var fyldt. I 2023 fik arkivet en affugter med et hygrometer. Det gav en langt bedre klimastyring, med en jævn fugtighed.

I 2023 tog vi hul på at overflytte arkivalier til Konserve-

ringscenter Vejle. Da vi må erkende, at det har lange udsigter at få større lokaler, har vi valgt at investere i gode eksterne magasiner. I første omgang sendte vi 4-6 hylde-meter. Det var første del af op til 50 hylde-meter, som på sigt skal overføres. En række arkivalier, som sjældent anvendtes af arkivbrugere, blev udvalgt til opmagasinering i Vejle. Arkivalierne vil naturligvis stadig kunne bestilles hjem af brugere på arkivet – der vil blot være en lidt længere leveringstid. Flytningen af arkivalierne til Vejle Konserveringscenter er en del af en handlingsplan for Vejen Lokalarkiv, som bl.a. forsøger at håndtere det voksende problem med manglende plads i arkivet.

FORMIDLINGSARBEJDET

Formidlingsarbejdet har i 2023 ligget lidt stille hen, især set ude fra. På de indre linjer har der dog været travlt med at forberede en udstilling om Vejen bys 150 års-jubilæum som stationsby i 2024.

I år afholdt sygdom os fra at deltage i Børnekulturens Dag, som vi ellers plejer. Til gengæld afholdt arkivet i foråret fire introduktionshold for 1.g-klasser på Vejen Gymnasium. De blev introduceret til, hvad et arkiv er, hvordan man bruger det, og til nogle af de kilder man kan finde. Vi håber naturligvis, at vi ser nogle af dem senere, når de skal skrive historieopgaver.

ADMINISTRATION

Til udstillingen for Vejens 150 års-jubilæum som stationsby fik vi i 2023 tildelt 100.000 kr. i støtte fra Kulturregion Trekantområdets pulje til Kulturlivets Udvikling. Pengene skal gå til en pop-up udstilling i byrummet.

Det er vi naturligvis meget glade for.

I slutningen af 2023 fik Vejen Arkivråd og Vejen Lokalarkiv tildelt 62.000 kr. af SLA's (Sammenslutningen af Lokalarkiver) Velux-pulje. Pengene går til en opdatering af arkivets printer, så den kan lave foldere og brochurer samt en plotter/scanner, som kan scanne i stort format. Tildelingen var til de lokale arkiver i Vejen Kommune, som ofte er afhængige af at kunne printe små hæfter med lokalhistorie til deres medlemmer. Det betyder også, at Lokalarkivet i Vejen har stillet sig til rådighed for andre arkiver i kommunen, som så kan få printet hæfter mod at de betaler for forbrug af toner og papir.

I 2023 fik arkivet foretræde for bestyrelsen for Museet Sønderskov. Her fik de forelagt en plan for genindretning af arkivet, som under de nuværende omstændigheder har en række begrænsninger, bl.a. på hyldeplads, arbejdspladser og køkkenfaciliteter. Bestyrelsen accepterede planen for arkivets genindretning, som siden er påbegyndt med små skridt. Vi fortsætter med denne opdatering i 2024.

FORHOLD UDADTIL

I år har arkivet fortsat samarbejdet med Vejen Arkivråd, hvilket, som nævnt har resulteret i et tilskud til ny printer og scanner. I regi af Arkivrådet har vi også afholdt kurser i databasen Arkibas for arkiver i Vejen. Kurserne blev afholdt på Vejen Lokalarkiv, og der deltog i alt 16 personer.

2024

I 2024 skal opdateringen af arkivet fortsættes, hvilket gerne skal resultere i flere arbejdspladser, og gøre det muligt for os at rekruttere flere frivillige.

Vejen Lokalarkiv skal i 2024 desuden levere en jubilæumsudstilling til Vejen by. Dette er en del af et projekt, hvor vi blandt andet også skal have scannet alle sognerådsprotokoller og gjort dem tilgængelige for offentligheden. Vi skal lave byvandring og vi skal arbejde hen imod at få publiceret en nyere version af Vejen bys historie.

Registreringen af Besættelsesarkivet vil begynde i 2024, så det er klar til en forhåbentlig større interesse i 2025, der er 75-året for besættelsen. Der vil registreres flere billeder, og ikke mindst vil der uploades flere billeder i 2024 end det forgange år.

Endelig forventer vi, at Vejen Lokalarkiv i 2024 får flyttet flere læs arkivalier til Konserveringscenter Vejle. Så hvor 2023 på ingen måde var et roligt år, så spår vi et lige så aktivt 2024. Stor tak til alle der var med os i 2023! Vi håber på at se jer alle – og gerne flere – på arkivet i 2024.

CHRISTIAN D. RASMUSSEN

Museumsinspektør og arkivleder for Vejen Lokalarkiv.

Billedet fra Kipps Guldsmed i 1990'erne var det mest besøgte i 2023. Efter at det blev delt på Facebook fik billedet over 500 visninger på få uger. I hele 2023 blev billedet vist 718 gange.

Organisation og administration

PERSONALE

I forbindelse med museets vedtægtsændringer bortfaldt opgaverne med at servicere medlemmerne af Museumsforeningen Sønderskov, med udsendelse af Museumsavis, opkrævninger af medlemsafgift og udsendelse af medlemskort og opdatering af medlemslister, fra museets sekretærstilling. Og da museet står over for stærkt øgede udgifter til el har museets ledelse set sig nødsaget til at nedlægge museets sekretærstilling. Museet sender en stor tak til Lotte Andreasen, som har bestridt stillingen de sidste godt tre år. Lotte fratrådte 31. januar 2023.

Ledelse

Anne Cathrine Lorentzen, museumsleder

Nyere Tid

Christian Ditlev Rasmussen, museumsinspektør nyere tid

Nick Schaadt, museumsinspektør nyere tid

Arkæologi

Anne-Mette Jørgensen, museumsinspektør

Lars Grundvad Nielsen, museumsinspektør

Martin Egelund Poulsen, museumsinspektør

Scott Dollar, museumsinspektør

Silja Christensen, museumsinspektør

Projektansatte arkæologer

Clara Fischer Stephansen

Lasse S. Sørensen

Deividas Bernotas

Ulrikke Lykke Bendtsen

Naturskolen

Sam Bøgesgaard Sørensen, naturvejleder

Teknisk-, administrativt personale

Emma Kejser, kommunikationsmedarbejder

Ida Knudsen, bogholder

Joan Lindberg, museumsassistent

Morten Sørensen, forvalter

Razija Zvonic, rengøringsassistent

Sam Bøgesgaard Sørensen, IT

Søren Krabbenhøft, pedelmedhjælper

Vejen Lokalhistorisk arkiv

Christian Ditlev Rasmussen, arkivleder

Lena Brønd, arkivassistent

Deltidsansatte kustoder

Victoria Søbørg Svane

Cecilie Søbørg Svane

Isabella Søbørg Svane

Henriette Søbørg Svane

Julie Rixen Kjeldsen

Andre ansættelser

Museet Sønderskov er bevidst om museets sociale ansvar og at vi er en arbejdsplads, hvis værdier og opgaver giver mulighed for rummelighed. Vi mener, at der er væsentlige samfundsmæssige og sociale hensyn at tage for at sikre en tilknytning til arbejdsmarkedet for mennesker, som står uden for det. Vi har derfor løbende et antal ansættelser på støttede vilkår, i form af f.eks. virksomhedspraktik, løntilskud, aktivering og arbejdsprøvning. Der er i den forbindelse et godt samarbejde med Vejen Kommunes jobcenter.

Praktik

I løbet af året har vi været rigtig glade for at have to praktikanter; en på arkivet og en på museet. Christel Behrndtz (Vejen Arkiv) arbejdede i 2023 på arkivet med forefaldende opgaver, hvor hun sorterede, indscannede og journaliserede arkivalier. Maja Primdal Holst Sørensen arbejdede med at gennemgå, ordne og registrere Museet Sønderskovs historiske arkivalier på Vejen Lokalarkiv i programmet Arkibas5. Maja sørgede desuden for at optimere det nuværende rundvisningsmateriale på museet således, at det blev mere tidssva-

rende og overskueligt.

MUSEETS AFDELINGER

Museet Sønderskov, Sønderskovgårdvej 2, 6650 Brørup.

Associeret med museet er:

- Vejen Lokalhistorisk Arkiv, Østergade 2, 6600 Vejen
- Lokalhistorisk Arkiv Holsted, Højmarksvej 20, 6670 Holsted

MUSEETS BYGNINGER

Museet ejer ikke selv ejendommen; Sønderskov Hovedgård ejes af tømrermester Helge Kragelund. Museet var lejer den første periode efter etableringen, dernæst var Brørup Kommune lejer, og nu lejer Vejen Kommune ejendommen af Helge Kragelund. Ejendommen stilles til rådighed for museet.

Med blik for energioptimering har museets forvalter i 2023 sørget for at isolere hovedbygningen bedre; både døre og vinduer er gået efter, så varmen ikke skal slippe ud. Museet søgte i 2023, og fik støtte fra kommunens pulje til energioptimering af ikke-kommunale institutioner. I efteråret fik museet således installeret varmepumper i hovedbygningens østre fløj, hvor administrationen sidder.

Som del af det løbende vedligehold af Kartoffelhuset blev f.eks. yderdørene udskiftet i 2023. Videre fik museets forvalter i 2023, i samarbejde med Konserveringscentret i Vejle og Teknik og Miljø i Vejen Kommune, lavet en ny trappe, efter ældre forbillede, op til kornloftet. Som sædvanligt blev Herregårdskælderens

lokaler malet af ansatte fra museet i januar 2023.

For at øge museets egenindtjening kan museets gæster nu købe varme og kolde drikke samt lidt sødt dertil og nyde det i Herregårdscaféen, museets Havestue. Herregårdsbutikken har en række lokale varer, også egenproducerede. Museets gæster kan bl.a. købe honning fra bistaderne i museets have, foruden snaps og likør, som museets naturvejleder har lavet på lokale urter.

For at dække udgifter til udvikling af museet har museet i 2023 søgt om, og fået tilsagn til, økonomisk støtte til isolering af museets kornloft fra Slots- og Kulturstyrelsen. I forvejen har museet fået tilsagn om støtte til projektet fra Norlys Vækstpulje. Til istandsættelse af herregårdens hoveddør har museet fået tilsagn om støtte fra Nykredits Fond og Bygningsbevaringsfonden af 1975. Museet fortsætter med at søge midler, da projekterne ikke er fuldfinansierede endnu.

MUSEETS UDENDØRS AREALER

Museet råder over et udeareal på omkring 4 ha. Arealet er opdelt i parkeringsplads, køkken- og urtehøve, prydhøve samt Hjortehaven, en mindre skov syd for hovedbygningen. Arealerne bliver flittigt brugt af publikum; også uden for museets ordinære åbningstider.

I løbet af de sidste par år er der registreret udskridninger i vejbelægningen på Sønderskovgårdvej umiddelbart nord for voldgraven rundt om Sønderskov herregård. Vejen kommune fik i 2023, i samarbejde med en entreprenør, udbedret afvandingsforholdene. Brønd

og dræn på gårdspladsen nord for voldgraven blev repareret – dvs. på gårdspladsen mellem længerne, der tidligere hørte til herregården. Vores arkæologer fulgte naturligvis arbejdet meget nøje, for vi vil så gerne lære meget mere om huset, vi bor i.

I samarbejde med Vejen Kommune, de nutidige lodsejere, samt frivillige, blev der i 2009 anlagt en sti, Møllestien, gennem den østlige del af Sønderskovs herregårdsskabskab med en række poster ved interessante punkter i landskabet.

Et stykke tid har Møllestien trængt til et eftersyn, både, hvad gælder skilte og broen over mosen. Stiens skiltning trænger også til en opgradering/vedligehold. Desværre er dele af stien nu ikke tilgængelig for offentligheden, som skal gå en omvej, da der er anlægsarbejde hos en af lodsejerne langs stien. Kommunen er i dialog med lodsejeren.

I 2023 blev Møllestien optaget som et SPOR i landskabet <https://spor.dk/brorup-mollesti>. SPOR, som er støttet af Nordea-fonden, Landbrugslotteriet og Landbrug & Fødevarer har dækket udgifterne 100% til nye pæle, infotavler, grafisk bistand og en bænk, hvilket museet er meget taknemlige for. SPOR i Landskabet har eksisteret siden 1997 og er et samarbejde med Danmarks Naturfredningsforening, Dansk Skovforening, Friluftsrådet, Kommunernes Landsforening, Landdistrikternes Fællesråd og Danmarks Jægerforbund. Museet skønner, at Møllestien, som del af SPOR, vil blive endnu mere synlig, for alle dem der ikke allerede kender den. Så snart vejret er til det, i foråret 2024, vil istandsættelsen og opsætning af nye pæle

og skilte gå i gang.

Gennem året har haven et stort antal brugere, om end vi ikke tæller dem. Køkken- og urtehaven drives af frivillige i arbejdsgruppen "Sønderskovs Folkehavn". Til at holde museets øvrige udendørsarealer får museet hjælp fra en anden frivillig arbejdsgruppe, "Sønderskovs Hovbønder". I den sydlige ende af køkken- og urtehaven har Malt Herreds biavlerforening anlagt en skolebigård. Her holder biavlerforening aftenåbent for publikum hver torsdag i perioden fra april til august, hvor nye biavlere kan lære at holde bier.

MUSEETS BESTYRELSE

Valgt af Museumsforeningen:

- Inger Bråsch Gram (formand)
- Bodil Baagø (næstformand)
- Lennart Madsen
- Katrine Worsøe Kristensen
- Steffen Søndergaard
- Nick Schaadt (personalerepræsentant)
- Egon Fræhr (repræsentant for Museumsforeningen Sønderskov)

Udpeget af Vejen Kommune:

- Tove Gæmelke
- Allan Thomsen

Forretningsudvalget består af:

- Inger Bråsch Gram (formand)
- Bodil Baagø (næstformand)
- Lennart Madsen

ØKONOMI

Det samlede resultat blev et underskud på kr. 143.096 eksklusivt arkiverne. Museets økonomi er fortrinsvis baseret på driftstilskud fra hovedtilskudsgiver, Vejen Kommune og på statstilskud. Dernæst er der en egenindtjening på den bygherbetalte arkæologi samt indtægter fra omvisninger, arrangementer og butiksdrift. For yderligere oplysninger henvises til museets årsregnskab.

I forbindelse med udbedringer af vejbelægningen nord for voldgraven var museets arkæologer Anne-Mette Jørgensen med for at se, om de kunne få ny viden om pladsen.

Museumsforeningen og museets frivillige

MUSEUMSFORENINGEN

Museumsforeningen Sønderskov blev stiftet i 1979 med det formål at oprette og drive et statsanerkendt kulturhistorisk museum med professionel ledelse og i samarbejde med frivillige. I 2023 blev vedtægterne ændret og formålet er nu: at støtte op om Museet Sønderskov, at fremme interessen for områdets kulturhistorie og at vælge et medlem til museets bestyrelse.

Baggrunden for denne markante ændring af formålet var, at bestyrelsen valgte at følge en anbefaling fra Slot- og Kulturstyrelsen om at adskille museumsdrift og medlemsforening. Adskillelsen blev efterfølgende godkendt af Slots- og Kulturstyrelsen og af Vejen kommune. Foreningens ændrede formål blev godkendt sammen med reviderede vedtægter på generalforsamlingen den 31. april 2023. Her blev der også valgt en ny bestyrelse, idet den tidligere bestyrelse havde besluttet at fortsætte som bestyrelse for museet.

Museumsforeningen har indmeldt sig i SAMMUS (Sammenslutningen af museumsforeninger) for her

at søge inspiration til det fremtidige virke. Museumsforeningen har et tæt samarbejde med Museet Sønderskov og gruppen af frivillige, men er nu juridisk udskilt fra museet og har fået eget logo, mailadresse og bankkonto. Der er indgået en samarbejdsaftale mellem museet og foreningen, og foreningens website er fortsat en del af museets. Medlemslisten er blevet ajourført og tæller 191 medlemmer pr. 31. dec. 2023.

Som medlem af Museumsforeningen får man gratis adgang til Museets Sønderskov, rabat på adgang til arrangementer samt rabat i museumsbutikken, og man modtager museets nyhedsbrev pr. mail.

MUSEETS FRIVILLIGE

Museumsinspektør for Nyere Tid, Nick Schaadt, er tovholder for frivilligrupperne. Hver anden måned bestræber museet sig på at afholde møde i Herregårdscafeen med de frivillige kustoder og nogle fra museets personale over en kop kaffe og kage. Formålet med møderne er at klæde kustoderne godt på, så de ved, hvad der sker i huset, får viden om de sidste nye udstillinger og ved hvad museets personale går og laver.

Museet og de frivillige i Folkehaven arbejder på at hverde nye frivillige til Havegruppen, da der i 2023 nu er ti ledige bede i Folkehaven. Der er lavet en aftale med Herregårdskælderen om at dyrke spiselige stauder i et af Folkehavens bede og have et par blomsterbede. På listen neden under kan man se, hvilke meget forskellige grupper de frivillige på Museet Sønderskov fordeler sig på.

Arbejdsgrupperne af frivillige medarbejdere er følgende:

- Kustodegruppen, som varetager kustodevagter og passer butikken i weekender, helligdage og evt. under ferier og på fridage.
- Hovbønderne, som hjælper med til at passe museets udearealer.
- Havegruppen, som står for driften af Sønderskovs Folkehave – en rekonstruktion af en herregårds køkkenhave fra slutningen af 1700-tallet.
- Omvisere, som påtager sig omvisninger på museet uden for den ordinære åbningstid.
- Smedene, der bemander den gamle smedje, laver reparationsarbejde og fremstiller genstande til salg i museets butik.

**EN STOR TAK FOR INDSATSEN OG
DET GODE SAMARBEJDE TIL:**

Kustoder og omvisere:

Bent Christensen
 Birthe Pedersen
 Cecilie Svane
 Connie Lystlund
 Dorthe Dideriksen
 Ellen Bøttiger
 Else B. Nielsen
 Hanne Kullen Hansen
 Helene Koed
 Isabella Svane
 Jørgen Søndergård Jørgensen
 Karen Thygesen
 Kenneth Berndt Kruhl
 Lene Pedersen
 Lis Andersen
 Margit Marie Petersen
 Niels Rasmussen
 Svend Erik Jessen
 Svend Pedersen
 Vera Gejl
 Vibeke Lyngby
 Victoria Søeberg Svane

FOLKEHAVEGRUPPEN:

Ann Ewertsen Nissen
 Astrid Jørgensen
 Florentina Minescu
 Gigi Minescu
 Heidi Lorentsen
 Irene Hansen
 Karen Rasmussen og Niels Rasmussen

Karen Sørensen
 Kirsten Fievé Andersen og Kim Andersen
 Lilly Christensen og Erling Christensen
 Margit Andersen og Kristian Andersen
 Matilde Olesen
 Theresa Klingenberg Nielsen

HOVBØNDER OG BIAVLERE:

Egon Kristensen
 Hans Thonesen
 Henning Jørgensen
 Ib Vester
 Niels Holger Hansen
 Peder Håhr Bruun
 Peder Chr. Jensen
 Ejvind Andersen (biavler)
 Lars Christensen (biavler)

SMEDEGRUPPEN

Carsten Støier Snor
 Jens Johansen
 Svend Arne Jensen
 Villy Hjort Sørensen

ARRANGEMENTSFRIVILLIGE

Agnès Warncke Petersen
 Ane Friis Nielsen
 Anne Sofie Kjær
 Arne Holm Petersen
 Chrissie Anghna Lea Kjær
 Conni Evelyn Rann
 Eva Baagø
 Inga Kristensen
 Ingrid Beck

Jeppe Høll Nielsen
 Kamma Sørensen
 Karl-Egon Klockmann
 Kristian Rugberg
 Lisbeth Warming
 Lise Mortensen
 Maria Mortensen
 Sara W. Jensen
 Flemming Knudsen
 Sanne Bjørn
 Søren Thomsen

**FRIVILLIGE FRA
LOKALARKIVET VEJEN**

Egon Dall Jørgensen
 Erna Andersen
 Henrik Skovgård
 John Kristensen
 Karl-Egon Klockmann
 Leif Meineche
 Marianne Kjær Nielsen
 Niels Mortensen
 Søren Peter Knudsen Borg
 Tove Nielsen

Museets hovbønder hjælper museet med at passe udearealerne, her sammen med museets forvalter Morten Sørensen.

Perspektiver

Fortsat udvikling er hovedoverskriften for Museet Sønderkov i 2024. Udvikling af museets formidling i form af nye udstillinger og arrangementer. Men også udvikling i form af nye udstillingsfaciliteter på herregårdens kornloft og nye samarbejder.

Som en markering af museets sæsonåbning står udstillingen som handler om Fæsted, i både vikingetid og jernalder, klar. Et fundsted som rummer både kongsgård og førkristne offersteder og Fæstedskatten – Danmarks største guldskat fra vikingetiden. Fra februar til medio maj er museet så heldig at få udstille de ægte smykker fra Fæstedskatten. Museet har fået "låne" originalerne som blev fundet ved Fæsted tilbage i 2016 fra Nationalmuseet siden sæsonåbningen 2024. I midten af maj skal smykkerne tilbage og indgå i en ny udstilling på Nationalmuseet. Men museet har nu fået lavet kopier af smykkerne som fremover permanent vil være udstillet udstillet.

I foråret 2024 påbegynder museet arbejdet med den permanente udstilling Den Fortryllede Herregård. Udstillingen vil formidle historien om de små sydjyske herregårde i begyndelsen generelt og Sønderkov herregårds historie specifikt. Museet er også med til at markere 150-års jubilæet for stationsbyerne i Vejen Kommune med en mobil udstilling med billedplancher og tekst. I 2024 fortsætter desuden arbejdet med at forbedre formidlingen af runestenen fra Malt, som be-

finder sig i hallen på museet. Fremtrædende forskere peger på, at stenen er særlig interessant, bl.a. fordi der stadig væk hersker uenighed om tolkningen af stenens inskription.

For at komme videre ud i kommunen med museets formidling undersøger museet muligheden for at anskaffe en mobil udstillingsplads i form af en tilpasset container.

Museet glæder sig over det gode samarbejde med Museumsforeningen Sønderkov og ser frem til at udvikle flere fælles arrangementer i 2024.

Arbejdet for at sikre finansiering af både isolering og opvarmning er godt i gang og fortsætter i 2024. Når det er på plads, kan kornloftet udnyttes som udstillingsplads også for museumsgenstande. Som del af museets langsigtede strategi arbejdes der desuden på at give de besøgende flere oplevelser udendørs og gøre området attraktivt for flere brugergrupper. Heri indgår planer om både bålhytte og legeplads.

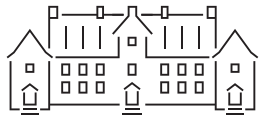
Herregårdens hoveddør trænger til vedligehold og i den forbindelse er der hjemtaget tilbud og fået tilsagn fra fonde om støtte. Vi sigter mod at igangsætte restaureringsarbejdet på hoveddøren i 2024.

Da Museet Sønderkov ønsker at bidrage til den miljømæssig bæredygtighed vil museet i 2024 søge om at

blive certificeret som Green Attraction. Arbejdet med en grundig gennemgang af museets ressourceforbrug er allerede påbegyndt og skal indarbejdes til at blive en rutine. Green Attraction er en certificering udarbejdet af Horesta, i samarbejde med bl.a. ODM, med inspiration fra Green Key certificeringen af hoteller. Man bliver certificeret ved at opfylde en række kriterier indenfor områder som f.eks. vand- og elektricitetsforbrug, affaldssortering og madspild. I 2024 vil museet desuden underskrive ODM's charter for grøn omstilling.

Der er en række grunde til, at Museet Sønderkov ønsker at arbejde for at gøre museet mere bæredygtigt, først og fremmest af etiske årsager – vi ønsker at "nulevende generationers behov ikke sker på bekostning af fremtidige generationers muligheder for at opfylde deres behov" for at citere Brundtlandkommissionens rapport fra 1987.

Museet Sønderkov
Sønderkovgårdvej 2
6650 Brørup

tlf. 75 38 38 66
post@sonderskov.dk
www.sonderskov.dk

PENNEO

Underskrifterne i dette dokument er juridisk bindende. Dokumentet er underskrevet via Penneo™ sikker digital underskrift. Underskrivernes identiteter er blevet registreret, og informationerne er listet herunder.

“Med min underskrift bekræfter jeg indholdet og alle datoer i dette dokument.”

Lennart Secher Madsen

Bestyrelsesmedlem

Serienummer: 1a834fe1-070b-4a7d-a09e-3d024954c3bf

IP: 212.37.xxx.xxx

2024-04-24 12:01:34 UTC

Anne Cathrine Lorentzen

Direktør

Serienummer: a068f1f3-6327-4c15-8eda-dba249f45f52

IP: 185.66.xxx.xxx

2024-04-24 12:13:27 UTC

Bodil Baagø

Bestyrelsesmedlem

Serienummer: 78422108-08b2-4bc2-810d-3b5d7c7a7871

IP: 85.203.xxx.xxx

2024-04-24 14:32:24 UTC

Tove Lykke Gæmelke

Bestyrelsesmedlem

Serienummer: 5229b388-2da4-405a-8729-0bacfbc25db4

IP: 87.104.xxx.xxx

2024-04-24 14:53:40 UTC

Egon Bossen Fræhr

Bestyrelsesmedlem

Serienummer: 6d69afab-36b3-471a-b968-61b7a1fd766d

IP: 95.154.xxx.xxx

2024-04-24 15:50:22 UTC

Katrine Worsøe Kristensen

Bestyrelsesmedlem

Serienummer: 937572a7-23df-4f7c-b6f1-5a1340e69cd3

IP: 62.107.xxx.xxx

2024-04-25 06:53:29 UTC

Penneo dokumentnøgle: TOPXA-54TC0-BH2P3-VUDN8-WZCUF-WE8EB

Dette dokument er underskrevet digitalt via **Penneo.com**. Signeringsbeviserne i dokumentet er sikret og valideret ved anvendelse af den matematiske hashværdi af det originale dokument. Dokumentet er låst for ændringer og tidsstempelt med et certifikat fra en betroet tredjepart. Alle kryptografiske signeringsbeviser er indlejret i denne PDF, i tilfælde af de skal anvendes til validering i fremtiden.

Sådan kan du sikre, at dokumentet er originalt

Dette dokument er beskyttet med et Adobe CDS certifikat. Når du åbner dokumentet

i Adobe Reader, kan du se, at dokumentet er certificeret af **Penneo e-signature service <penneo@penneo.com>**. Dette er din garanti for, at indholdet af dokumentet er uændret.

Du har mulighed for at efterprøve de kryptografiske signeringsbeviser indlejret i dokumentet ved at anvende Penneos validator på følgende websted: **https://penneo.com/validator**

PENNEO

Underskrifterne i dette dokument er juridisk bindende. Dokumentet er underskrevet via Penneo™ sikker digital underskrift. Underskrivernes identiteter er blevet registreret, og informationerne er listet herunder.

“Med min underskrift bekræfter jeg indholdet og alle datoer i dette dokument.”

Nick Tanggaard Schaadt

Bestyrelsesmedlem

Serienummer: 5438b000-fc23-412c-b5db-0307bedc8137

IP: 185.66.xxx.xxx

2024-04-25 09:23:22 UTC

Allan Thomsen

Bestyrelsesmedlem

Serienummer: c5f95cb3-147b-49cd-a374-7d9d4c7c61b6

IP: 185.229.xxx.xxx

2024-04-25 16:32:28 UTC

Inger Braasch Gram

Bestyrelsesmedlem

Serienummer: c7ea6031-092f-429e-80ea-821e0b617597

IP: 188.181.xxx.xxx

2024-04-26 11:06:00 UTC

Steffen Mulbjerg Søndergaard

Bestyrelsesmedlem

Serienummer: 8991349e-5a5f-4d43-acf6-57c3e3fd9f8b

IP: 62.66.xxx.xxx

2024-05-01 12:16:51 UTC

Penneo dokumentnøgle: TOPXA-54TCO-BH2P3-VUDN8-WZCUF-WE8EB

Dette dokument er underskrevet digitalt via **Penneo.com**. Signeringsbeviserne i dokumentet er sikret og valideret ved anvendelse af den matematiske hashværdi af det originale dokument. Dokumentet er låst for ændringer og tidsstempelt med et certifikat fra en betroet tredjepart. Alle kryptografiske signeringsbeviser er indlejret i denne PDF, i tilfælde af de skal anvendes til validering i fremtiden.

Sådan kan du sikre, at dokumentet er originalt

Dette dokument er beskyttet med et Adobe CDS certifikat. Når du åbner dokumentet

i Adobe Reader, kan du se, at dokumentet er certificeret af **Penneo e-signature service <penneo@penneo.com>**. Dette er din garanti for, at indholdet af dokumentet er uændret.

Du har mulighed for at efterprøve de kryptografiske signeringsbeviser indlejret i dokumentet ved at anvende Penneos validator på følgende websted: **https://penneo.com/validator**